

Rapport

Uitrol BOA-decreet

Hoe klaar zijn de lokale besturen om te starten
op 1 september?

vvsg

In juni 2026 bezorgden we alle Vlaamse lokale besturen een vragenlijst. We brengen daarmee in kaart hoe klaar ze zijn om de regierol voor buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA) op te nemen vanaf 1 september 2026. En welke impact dat heeft op het aanbod in de gemeente.

Enkele inzichten:

- Het BOA-decreet is een hefboom om de kwaliteit van het BOA-aanbod te versterken, maar zorgt niet voor drastische veranderingen in het aanbod.
- Lokale besturen investeren zelf veel in BOA. De financiering blijft voor de meeste lokale besturen een grote uitdaging.
- Lokale besturen vragen verder snel duidelijkheid over de regelgeving op lange termijn.
- De nieuwe opdrachten van toezicht en handhaving stellen veel lokale besturen voor een grote uitdaging. Structurele ondersteuning van de lokale besturen bij hun regieopdrachten rond BOA is nodig.

1. Respondenten

Alle 285 Vlaamse steden en gemeenten ontvingen in juni 2026 een vragenlijst met 28 vragen. De vragenlijst werd digitaal bezorgd aan de algemeen directeurs. Lokale besturen kregen drie weken tijd om de vragenlijst in te vullen.

We ontvingen 100 ingevulde vragenlijsten. Daarvan weerhielden we er 97 voor verdere analyses. Drie vragenlijsten namen we niet op in de analyses omdat ze onvolledig ingevuld waren. De responsgraad ligt daarmee op 34 procent.

De representativiteit van de antwoorden is afgetoetst op de verdeling van de respondenten over Vlaanderen (op basis van provincie) en op basis van de gemeentegrootte. De steekproef benadert de populatie goed.¹

- De deelnemende lokale besturen zijn afkomstig uit alle vijf Vlaamse provincies. De geografische spreiding sluit goed aan bij de spreiding van alle Vlaamse lokale besturen.
- De verdeling volgens gemeentegrootte is grotendeels representatief, al zijn de grootste steden minder sterk vertegenwoordigd.

Tabel 1. Verdeling respondenten naar provincie (N en %)

Provincie	Aantal	%
Antwerpen	27	27,8%
West-Vlaanderen	23	23,7%
Vlaams-Brabant	18	18,6%
Oost-Vlaanderen	17	17,5%
Limburg	12	12,4%

Tabel 2. Verdeling respondenten naar inwonersaantal (N en %)

Inwoners	Aantal	%
Minder dan 15.000	41	42,3%
15.000-30.000	43	44,3%
30.000-60.000	12	12,4%
Meer dan 60.000	1	1,0%

2. Start lokale uitrol

De meerderheid van de respondenten geeft aan te starten met de lokale uitrol van het BOA-decreet op 1 september 2026. Ongeveer één vijfde is gestart op 1 januari 2026. Die verdeling sluit aan bij de verdeling op Vlaams niveau (52 lokale besturen startten op 1 januari 2026; 18% van het totaal).

¹ De representativiteit van de steekproef werd nagegaan door de verdeling van de respondenten volgens gemeentegrootte te vergelijken met de verdeling van alle Vlaamse gemeenten. Een chi-kwadraattoets toont aan dat de verschillen niet statistisch significant zijn ($\chi^2(3) = 4,74$; $p = 0,19$). De steekproef kan daarom als representatief worden beschouwd wat betreft de spreiding naar gemeentegrootte.

Tabel 3. Start lokale uitrol BOA-decreet (N en %)

Startdatum	Aantal	%
1 januari 2026	19	20%
1 september 2026	78	80%

3. Regie en samenwerking

BOA-regisseur

Lokale besturen krijgen een uitgebreide regieopdracht vanuit het BOA-decreet. De meerderheid van de lokale besturen (86%) stelt specifiek een medewerker aan om vorm te geven aan die opdrachten. Bij één derde van de lokale besturen gaat het om een aanstelling tussen 25 en 50% VTE; bij één derde vervult de medewerker meer dan een halftijdse functie.

Tabel 4. Medewerker specifiek aangeduid om regie BOA op te nemen en % VTE tewerkstelling (N en %)

	Aantal	%
Ja	83	86%
Minder dan 25% VTE	26	31%
25-50% VTE	30	36%
51-75% VTE	10	12%
76-100% VTE	11	13%
Meer dan 100% VTE	6	7%
Neen	14	14%

Bovendien is 98 procent van de respondenten met een aangeduide BOA-regisseur van plan om die medewerker ook in 2027 in dienst te houden.

Samenwerking

Samenwerken met lokale partners staat centraal in het BOA-decreet. Het lokale bestuur brengt daarvoor vanuit de regierol relevante partners samen en organiseert een lokaal samenwerkingsverband voor BOA.

Intern werken diensten van het lokale bestuur vaak breed samen om het BOA-decreet uit te rollen. De samenwerking met de jeugddienst komt het vaakst voor (89%). Ook de buitenschoolse kinderopvang (78%), de sportdienst (78%) en het Huis van het Kind (78%) zijn vaak betrokken. Dat bevestigt dat BOA in veel besturen een gedeelde opdracht is.

Tabel 5. Diensten waarmee intern samengewerkt wordt voor BOA (N en %)

	Aantal	%
Buitenschoolse kinderopvang	76	78%
Gemeentescholen	58	60%
Flankerend onderwijs	60	62%
Jeugddienst	86	89%
Sportdienst	76	78%
Cultuurdienst	60	62%
Huis van het kind	76	78%
Welzijn	59	61%

In de meerderheid van de lokale besturen is er een lokaal samenwerkingsverband voor BOA (94%). Onderwijs en de buitenschoolse kinderopvang zijn bijna altijd betrokken daarbij. Ook vrijetijdspartners (88%) en het Huis van het Kind (90%) scoren hoog. Kinderen worden veel minder vaak rechtstreeks betrokken (10%).

Tabel 6. Lokaal samenwerkingsverband BOA (N en %)

	Aantal	%
Ja	91	94%
Neen	6	6%

Tabel 7. Partners betrokken in het lokaal samenwerkingsverband BOA (N en %)

	Aantal	%
Onderwijs	91	100%
Buitenschoolse kinderopvang	88	97%
Speelplein	64	70%
Huis van het Kind	82	90%
Vrijetijdspartners	80	88%
Welzijnspartners	54	59%
Ouders	57	63%
Kinderen	9	10%

4. BOA-aanbod

Wie organiseert het aanbod?

We brachten in kaart wie erkend BOA-aanbod organiseert in de gemeenten. We maakten daarbij een onderscheid tussen het aanbod op schooldagen en het aanbod tijdens vakantieperiodes.

De antwoorden tonen zoals verwacht veel lokale diversiteit. Het lokale bestuur speelt vaak een rol, al dan niet samen met andere opvangpartners en scholen. In vakantieperiodes is het lokale bestuur vaker betrokken bij het organiseren van het BOA-aanbod dan op schooldagen. In vakantieperiodes wordt ook vaak samengewerkt met speelpleinwerkingen, private organisatoren of andere vrijetijdspartners.

Tabel 8. Organisator van BOA-aanbod op schooldagen (N en %)

	Aantal	%
Enkel het lokale bestuur	29	30%
Lokaal bestuur samen met andere partners	31	32%
Enkel andere partners	37	38%

Tabel 9. Organisator van BOA-aanbod op schooldagen (N en %)

	Aantal	%
Lokaal bestuur	60	62%
Private opvangpartner(s)	47	48%
Scholen	45	46%

Tabel 10. Organisator van BOA-aanbod op vakantiedagen (N en %)

	Aantal	%
Enkel het lokale bestuur	12	13%
Lokaal bestuur samen met andere partners	68	71%
Enkel andere partners	16	17%

Tabel 11. Organisator van BOA-aanbod op vakantiedagen (N en %)

	Aantal	%
Lokaal bestuur	80	82
Private opvangpartner(s)	73	75
Scholen	9	9
Speelpleinwerking	62	64
Andere vrijetijdspartners	15	15

Bijna alle gemeenten geven vorm aan die samenwerking via formele samenwerkingsovereenkomsten of subsidiereglementen. Ongeveer de helft van de respondenten vermeldt een subsidiereglement voor buitenschoolse kinderopvang (53%) of een samenwerkingsovereenkomst met een private opvangpartner (37%). Een kleiner deel geeft aan dat er ook een regeling voor buitenschoolse activiteiten is (35%). 9 procent van de respondenten heeft geen samenwerkingsovereenkomst of subsidiereglement.

Tabel 12. Samenwerkingsovereenkomst of subsidiereglement voor BOA (N en %)

	Aantal	%
Samenwerkingsovereenkomst private opvangpartner	36	37%
Samenwerkingsovereenkomst scholen	16	17%
Subsidiereglement buitenschoolse kinderopvang	51	53%
Subsidiereglement buitenschoolse activiteiten	34	35%
Geen overeenkomst of reglement	9	9%

Eigen investeringen van het lokale bestuur

80 procent van de respondenten weet hoeveel ze vanuit de eigen gemeentelijke middelen investeren in BOA, bovenop de Vlaamse subsidie. De helft daarvan investeert tussen 100.000 euro en 500.000 euro vanuit de eigen gemeentemiddelen in BOA. Een minderheid investeert helemaal niets vanuit de eigen middelen (9%), of meer dan 1 miljoen euro (3%).

Tabel 13. Eigen investeringen in BOA (N en %)

	Aantal	%
0 euro	7	9%
0-50.000 euro	10	13%
50.000-100.000 euro	7	9%
100.000-250.000 euro	14	18%
250.000-500.000 euro	25	32%
500.000-1.000.000 euro	13	17%
Meer dan 1 miljoen euro	2	3%

Impact BOA-decreet op het aanbod

We bevroegen in welke mate de lokale besturen inschatten dat de hervormingen door het BOA-decreet het BOA-aanbod in de gemeente beïnvloeden. De resultaten tonen aan dat lokale besturen de impact van het BOA-decreet vooral zien in de kwaliteit en de afstemming van het aanbod, eerder dan in een ingrijpende wijziging van het bestaande aanbod.

Het aantal erkende opvangplaatsen en de openingsuren blijven volgens de meeste respondenten stabiel. Bijna twee derde van de respondenten ziet geen verandering in het aantal erkende opvangplaatsen (66%). Slechts 7 procent ziet een daling. 83% geeft aan dat de openingsuren gelijk blijven.

Verschillende respondenten geven aan dat de prijzen van het aanbod veranderen. Bij iets meer dan de helft blijft de prijs van buitenschoolse opvang gelijk (56%), maar in ongeveer één derde van de gemeenten rapporteren ze een prijsstijging (35%).

Tegelijk ziet een aanzienlijk deel van de besturen een uitbreiding van het activiteitenaanbod, zowel op schooldagen (43%) als tijdens de vakanties (35%). Nagenoeg niemand rapporteert een kleiner activiteitenaanbod. Het BOA-decreet lijkt dus vooral een stimulans te zijn om het activiteitenaanbod uit te breiden.

Wat betreft de begeleider-kindratio is er geen eenduidige trend. De impact verschilt van gemeente tot gemeente.

- Voor kleuters ziet 60% van de respondenten geen verandering, bij 21% vangt een begeleider in de toekomst minder kinderen op dan vandaag en bij 14% meer kinderen.
- Voor lagere schoolkinderen ziet 54% van de respondenten geen verandering. Bij 24% vangt een begeleider in de toekomst meer kinderen op dan vandaag, en bij 17% van de respondenten gaat het om minder kinderen per begeleider.

Tabel 14. Impact van het BOA-decreet op verschillende aspecten van het aanbod (N en %)

		N	%
Aantal erkende opvangplaatsen	Meer	19	20%
	Minder	7	7%
	Gelijk	63	66%
	Weet ik niet	7	7%
Openingsuren erkende opvang	Minder	9	9%
	Meer	5	5%
	Gelijk	80	83%
	Weet ik niet	2	2%
Prijs van erkende opvang	Gestegen	34	35%
	Gedaald	2	2%
	Gelijk	54	56%
	Weet ik niet	0	0%
Begeleider-kindratio voor kleuters	Gestegen	13	14%
	Gedaald	20	21%
	Gelijk	58	60%
	Weet ik niet	5	5%
Begeleider-kindratio voor lagere schoolkinderen	Gestegen	23	24%
	Gedaald	16	17%
	Gelijk	52	54%
	Weet ik niet	5	5%
Activiteitenaanbod schooljaar	Meer	41	43%
	Minder	0	0%
	Gelijk	49	51%
	Weet ik niet	6	6%
Activiteitenaanbod vakanties	Meer	34	35%
	Minder	3	3%
	Gelijk	54	56%
	Weet ik niet	5	5%

We legden aan de respondenten enkele stellingen voor over het BOA-aanbod en de invloed van het BOA-decreet daarop.

- Het BOA-decreet zorgt ervoor dat we in het algemeen de kwaliteit van het BOA-aanbod kunnen verbeteren.
- Het BOA-decreet zorgt ervoor dat het aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten in onze gemeente drastisch verandert.
- Het BOA-decreet zorgt voor een betere afstemming van de buitenschoolse opvang en vrijetijdsactiviteiten in onze gemeente, zodat kinderen kunnen genieten van een diverser aanbod.
- Het BOA-decreet zorgt ervoor dat het buitenschools aanbod in onze gemeente beter afgestemd is op kinderen met een specifieke zorgbehoefte.
- Het BOA-decreet zorgt ervoor dat het aanbod in onze gemeente beter afgestemd is op kinderen in kwetsbare gezinnen.

De meerderheid is het ermee eens dat het BOA-decreet ervoor zorgt dat het lokale bestuur de kwaliteit van het aanbod kan verbeteren, ondanks het feit dat het BOA-decreet volgens de meerderheid niet zorgt voor drastische veranderingen in het aanbod. Ongeveer de helft van de respondenten vindt dat het BOA-decreet zorgt voor een betere afstemming van opvang en activiteiten, zodat kinderen van een divers naschools aanbod kunnen genieten.

De meerwaarde voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte en voor kwetsbare gezinnen wordt minder eenduidig ervaren. Dat wijst erop dat verdere inspanningen op dat vlak nodig blijven.

Tabel 15. Enkele stellingen over het BOA-aanbod in de gemeente (%)

	Oneens	Neutraal	Eens
Algemeen betere kwaliteit	19%	21%	59%
Drastische veranderingen	56%	20%	24%
Betere afstemming en diverser aanbod	20%	27%	51%
Kinderen met specifieke zorgbehoefte	32%	39%	26%
Kinderen uit kwetsbaar gezin	23%	34%	40%

Algemene beoordeling van het BOA-decreet

De meeste lokale besturen vinden de opdrachten vanuit het BOA-decreet haalbaar, al vraagt het de nodige inspanningen (60%). Iets meer dan één derde van de respondenten vindt de opdrachten moeilijk haalbaar (35%) tot zelfs onmogelijk (2%).

Tabel 16. Haalbaarheid van de opdrachten vanuit het BOA-decreet (N en %)

	Aantal	%
Goed haalbaar	2	2%
Haalbaar met inspanningen	58	60%
Moeilijk haalbaar	34	35%
Onmogelijk	2	2%

De grootste meerwaarde ligt volgens respondenten in de samenwerking met externe partners (71%). Ook het werken vanuit een eigen visie (43%), de samenwerking tussen interne diensten (38%) en een ruimer activiteitenaanbod (35%) komen vaak terug.

Tabel 17. Meerwaarde van het BOA-decreet (N en %)

	Aantal	%
Geen	5	5%
Verschillende interne diensten nauw betrokken	36	38%
Samenwerking met externe actoren over sectoren heen	68	71%
Uitbreiding van het buitenschoolse aanbod	11	11%
Eigen visie op kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang	41	43%
Aanbod verruimd met vrijetijdsactiviteiten	34	35%
Kwaliteit bewaken toezicht en handhaving	17	18%

Ondanks dat lokale besturen een meerwaarde zien in het BOA-decreet, stelt het decreet heel wat lokale besturen voor uitdagingen. De financiering van het aanbod (51%), de nieuwe opdrachten van toezicht en handhaving op het aanbod (49%), de beschikbaarheid van het vrijetijdsaanbod na schooltijd (48%) en rolafbakening (scheiding actor – regie) (36%) worden aangehaald als de grootste uitdagingen. Het vinden van goed personeel voor het aanbod komt ook terug (24%), maar minder vaak dan de financiële en organisatorische vragen.

Tabel 18. Uitdagingen bij de uitrol van het BOA-decreet (N en %)

	Aantal	%
Geen	1	1%
Te weinig geld	49	51%
Stroeve samenwerking met externe actoren	15	16%
Te weinig personeel voor het aanbod	23	24%
Nieuwe opdrachten toezicht en handhaving	47	49%
Rolafbakening (actor vs. regisseur)	35	36%
Vrijtijdspartners niet beschikbaar na schooluren	46	48%

Toekomstperspectief

De lokale besturen willen de komende jaren vooral inzetten op het versterken van de kwaliteit van het BOA-aanbod in de gemeente (61%). Ook het verder verruimen van het activiteitenaanbod (54%), het inzetten op de toegankelijkheid voor kwetsbare gezinnen (43%) en inclusie (34%) zijn belangrijke prioriteiten.

Tabel 19. In de toekomst inzetten op ... (N en %)

	Aantal	%
Versterken van de kwaliteit van BOA-aanbod	59	61%
Het BOA-aanbod beter bekend maken bij de gezinnen	43	45%
Verhogen van het bereik van kwetsbare gezinnen	41	43%
Inclusief aanbod voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte	33	34%
Verder uitbouwen van het activiteitenaanbod	52	54%
Professionaliseren van de rol van toezichthouder voor BOA	13	14%

Gekeken naar wat de respondenten nodig hebben om de regierol en de opdrachten van het BOA-decreet goed op te nemen, zien we dat de meerderheid aangeeft nood te hebben aan duidelijkheid over de regelgeving op de lange termijn (80%) en meer geld om het aanbod en de uitrol van het decreet te financieren (64%).

Tabel 20. Nodig om de doelstellingen te realiseren (N en %)

	Aantal	%
Meer geld	61	64%
Meer mogelijkheden tot uitwisseling met andere lokale besturen	14	15%
Een uniform Vlaams kwaliteitskader voor BOA	32	33%
Duidelijkheid over de regelgeving op lange termijn	77	80%
Praktische tools, modellen en sjablonen	33	34%
Ondersteuning op maat van mijn gemeente	33	34%

We bevroegen tot slot de ondersteuningsnoden van de lokale besturen.² 55 respondenten gaven aan rond welke thema's ze ondersteuning nodig hebben in de toekomst (57%).

- Toezicht en handhaving is veruit het belangrijkste thema. Bijna drie kwart van de respondenten noemt dit expliciet als grootste ondersteuningsnood. Voor de uitwerking

² De open antwoorden op deze vraag zijn thematisch gecodeerd met ondersteuning van ChatGPT (OpenAI, GPT-5.5). De voorgestelde categorieën zijn daarna nagekeken en aangepast.

ervan en de verhouding met het lokale bestuur dat ook organisator van BOA is komt vaak terug.

- Samenwerking met partners blijft een belangrijk aandachtspunt. Respondenten vragen ondersteuning om het lokale samenwerkingsverband uit te bouwen en vorm te geven, samenwerking met vrijetijdspartners op poten te zetten.
- Inzetten op toegankelijkheid, inclusie en het bereiken van kinderen uit kwetsbare gezinnen wordt door een kleinere groep naar voren geschoven.
- Ondersteuning bij het aanstellen van een private opvangpartner, uitwerken van samenwerkingsovereenkomsten en de toepassing van DAEB, komen minder frequent terug.

Tabel 21. Thema's waarbij ondersteuning nodig is (N=55, in N en %)

	Aantal	%
Toezicht en handhaving	40	73
Samenwerking met partners	12	22
Private opvangpartner aanstellen (DAEB, overeenkomsten, enz.)	4	7
Toegankelijkheid	7	13

Enkele mooie quotes vanuit de laatste open vraag

“We zijn gestart, blijven experimenteren, doen en evalueren.”

“BOA is een goed decreet om de regie rond opvang en activiteiten aan het lokaal bestuur te geven. Het omvat echter zoveel dat het een uitdaging is om het overzicht te behouden en om iedereen aan boord te krijgen/houden. Ondanks de uitdagingen zien we wel dat dit ook voor veel opportuniteiten zorgt, laat dat zijn waar we volledig voor willen gaan.”

“Het BOA-decreet heeft ervoor gezorgd dat mensen op het terrein meer met elkaar samenwerken, wat positief is.”

“We staan volledig achter de ambitie en de doelstellingen van het BOA-decreet, maar de praktijk leert ons dat dit niet realiseerbaar is gezien de beperkte financiële middelen.”

“BOA heeft heel wat kansen gecreëerd. Maar ook al ontvangen we nu heel wat meer subsidies, toch is het nog veel te weinig geld om de doelstellingen van het decreet waar te maken.”

“Ons BOA-verhaal is dus zeker nog niet af. We blijven er de komende jaren aan verder werken.”

vvsg